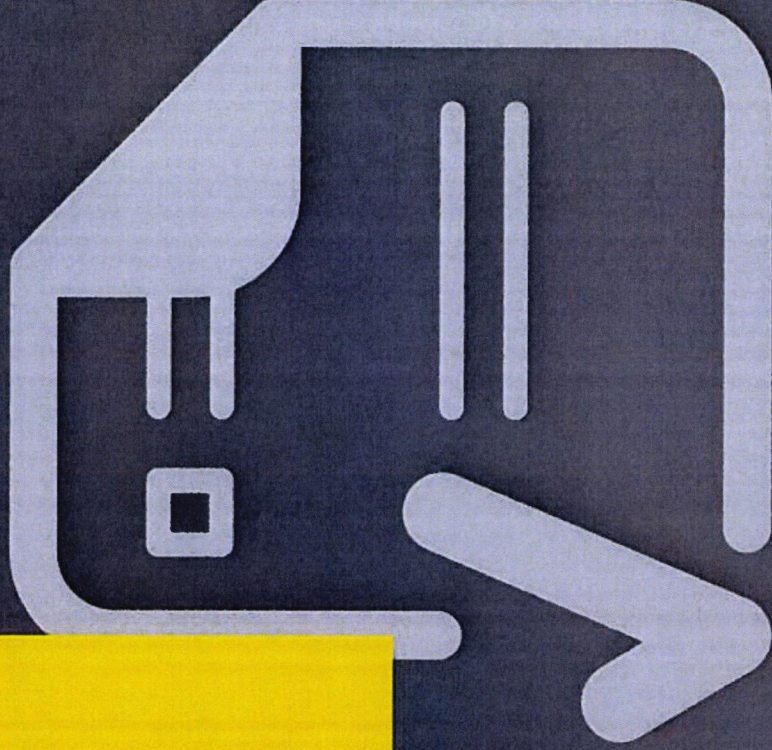

Uitkomsten controle en overige informatie 2018

Rapportage aan het bestuur en de
directie

GGD Zuid Limburg | 15 maart 2019

EY

Building a better
working world

Het algemeen bestuur en de directie van de

GGD Zuid Limburg

T.a.v. de heer F.C.W. Klaassen

Postbus 33

6400 AA HEERLEN

Maastricht, 15 maart 2019

REQ3286252/ps

Uitkomsten controle en overige informatie 2018

Geachte leden van het algemeen bestuur en de directie,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening 2018 van de GGD Zuid Limburg. In het hoofdstuk Kernpunten uit onze rapportage vindt u:

- ▶ de status van de accountantscontrole;
- ▶ de reikwijdte van de accountantscontrole;
- ▶ de belangrijkste uitkomsten.

In de paragraaf Onze analyse van het resultaat 2018 van het hoofdstuk Uitkomsten jaarrekeningcontrole geven wij onze mening over de kwaliteit van het resultaat en de balans.

In de paragrafen daarna gaan we in op onze onafhankelijkheid en op onze conclusie met betrekking tot het bestuursverslag.

De bijlagen bevatten informatie over onze werkwijze, de reikwijdte van de

accountantscontrole en de inzet van deskundigen, de communicatie met u en het management, de kwaliteit van de interne beheersorganisatie en controleverschillen.

De huidige veranderingen in het accountantsberoep, mede geïnitieerd door onze beroepsgroep NBA, de politiek en de Autoriteit Financiële Markten (AFM), gericht op verbetering van de kwaliteit en versterking van de onafhankelijkheid, ondersteunen wij volledig. In dit verband onderstrepen wij het belang van het voeren van een open en eerlijke dialoog met de directie en het algemeen bestuur. Dit vormt een essentieel onderdeel van het controleproces en van de corporate governance als geheel.

Het concept van dit verslag is besproken binnen uw organisatie. Dit verslag is uitsluitend bestemd voor gebruik door de directie en het bestuur van GGD Zuid Limburg en mag niet door anderen worden gebruikt.

Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. N.A.J. Siiverentand RA
Externe accountant

100

Kernpunten uit onze rapportage

Kernpunt	Uitkomst
Oordeel ten aanzien van getrouwheid	Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de GGD Zuid Limburg een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva per 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
Oordeel ten aanzien van rechtmatigheid	Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018, in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving.
Geen bevindingen ten aanzien van de WNT-verantwoording	Wij hebben de WNT-verantwoording van de GGD Zuid Limburg gecontroleerd met inachtneming van het Controleprotocol WNT. Wij kunnen concluderen dat de opgenomen toelichting in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen.
Geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage	Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2018.
Ongecorrigeerde controleverschillen	Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de overige specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. In totaal resteren in de jaarrekening 2018 voor een bedrag van € 101.200 aan ongecorrigeerde controleverschillen met betrekking tot getrouwheid en rechtmatigheid. Dit bedrag heeft voor € 28.300 betrekking op een reclassificatie tussen debiteuren en crediteuren (positieve bedragen op crediteurenniveau meegenomen onder de crediteuren). Daarnaast hebben wij op basis van onze werkzaamheden geconstateerd dat voor een bedrag van € 72.900 de personeelskosten te hoog in de jaarrekening zijn weergegeven. Voor een totaaloverzicht van de ongecorrigeerde controleverschillen verwijzen wij naar de bijlage.
GHOR	Wij hebben ten aanzien van de GHOR, als onderdeel van de programmalijs GGD, werkzaamheden uitgevoerd voor de jaarrekening 2018 van de GGD als geheel. Deze werkzaamheden zullen tevens leiden tot een separate controleverklaring voor de GHOR. Vorenstaande werkzaamheden hebben niet geleid tot bijzonderheden.

Kernpunten uit onze rapportage

Kernpunt	Uitkomst
Jaarverslag is opgesteld in overeenstemming met het BBV en bevat geen materiële inconsistenties met de jaarrekening	Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgesteld en met de jaarrekening verenigbaar is en het jaarverslag in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent de GGD Zuid Limburg en haar omgeving geen materiële onjuistheden bevat.
Aanbestedingen	In 2018 zijn aan twee leveranciers van medicijnen opdrachten verstrekt van respectievelijk € 265.000 en € 82.000 inclusief btw. Deze leveringen vallen onder de categorie CPV: 85149000-5 Pharmacy services, waarbij de grens met betrekking tot de Europese aanbesteding voor deze opdrachten € 750.000 bedraagt. Het totaal aan opdrachten aan de betreffende leveranciers over de periode 2015 tot en met 2018 blijft beneden de Europese aanbestedingsgrens. Dit betekent dat Europese aanbesteding niet noodzakelijk is. Volgens de Europese aanbestedingsregels dienen de gunningen van deze opdrachten via TenderNed te worden medegegeeld. Deze mededeling heeft niet plaatsgevonden. Deze tekortkoming kwalificeert als een formele rechtmatigheidsfout die wij niet hoeven te betrekken bij ons oordeel over de rechtmatigheid van de jaarrekening. Vorenstaande is overeenkomstig de opmerking die wij hierover ook in 2017 hebben gemaakt. Naar aanleiding van onze controle hebben wij verder geen onvolkomenheden met betrekking tot de aanbestedingen aangetroffen.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van het resultaat 2018

Nadelig resultaat nader besproken

Het gerealiseerd resultaat (nog te bestemmen) over het jaar 2018 bedraagt € 559.000 nadelig ten opzichte van een begroot sluitend saldo van nihil.

Het resultaat over 2018 ten opzichte van de gewijzigde begroting kan als volgt worden weergegeven:

Resultaat 2018 ten opzichte van de gewijzigde begroting			
Bedragen x € 1.000	Gewijzigde begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking ten opzichte van de gewijzigde begroting
Totale lasten	47.158	48.858	1.700
Totale baten	46.961	48.102	1.141
Resultaat vóór bestemming	(197)	(756)	(559)
Mutaties in reserve	197	197	-
Gerealiseerd resultaat	0	(559)	(559)

In het hoofdstuk 5 in de jaarrekening 2018 is een uitgebreide analyse opgenomen van het resultaat ten opzichte van de actuele begroting.

De belangrijkste en meest opvallende posten welke leiden tot het nadelig resultaat van € 559.000 kunnen als volgt worden weergegeven:

Omschrijving afwijking	Voordeilig	Nadelig
Bedragen x € 1.000	€	€
1. Hogere bijdragen (Gemeenten; Rijk; overig)	969	
2. Hogere beheers- en administratiekosten		322
3. Lagere automatiseringskosten	906	
4. Hogere kosten overhead		2.049
5. Saldo overige baten en lasten		63
Totaal	1.875	2.434
Rekeningresultaat		(559)

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van het resultaat 2018

Toelichting kwaliteit van het resultaat

De hogere opbrengsten zijn deels veroorzaakt doordat er meer projecten zijn gerealiseerd waardoor de opbrengsten met € 346.000 zijn toegenomen. Daarnaast is er een hogere opbrengst gerealiseerd als gevolg van de 5% regeling met betrekking tot Veilig Thuis van € 409.000.

De hogere beheers- en administratiekosten worden onder andere veroorzaakt door hogere advieskosten.

De lagere automatiseringskosten van € 906.000 worden veroorzaakt doordat voor jaarrekeningdoeleinden nauwkeuriger is gekeken naar de aard van de betreffende uitgaven dan dat dit is gedaan voor begrotingsdoeleinden. Hierdoor zijn er kosten (ook andersoortige kosten) ten opzichte van de begroting verschoven naar de overheadcategorie. De overheadkosten nemen met € 2.049.000 toe.

De verschillen tussen de begroting en de realisatie zijn naar onze mening in de jaarrekening correct toegelicht.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de financiële positie 2018

Analyse van de financiële positie

Ultimo 2017 maakten de vlottende activa 60% uit van de kortlopende schulden, hetgeen betekent dat er onvoldoende middelen beschikbaar waren om aan de kortlopende schulden te kunnen voldoen. In 2018 is de verhouding tussen vlottende activa en de kortlopende schulden verbeterd tot 72%. Deze ontwikkeling is een gevolg van het feit dat de kortlopende vorderingen zijn toegenomen met € 1.532.000 terwijl de vlottende schulden slechts met € 461.000 zijn toegenomen. De toename van de kortlopende vorderingen heeft voornamelijk betrekking op een toename van de ambulancedebiteuren met € 1,1 miljoen, hetgeen veroorzaakt is door een stijging van het aantal ambulanceritten per jaareinde ten opzichte van voorgaand jaar. In de kortlopende schulden is een kasgeldlening van BNG inbegrepen, die begin 2019 weer wordt afgelost. Hiermee rekening houdend, zouden de vlottende vorderingen 66% bedragen van de vlottende schulden (en derhalve een verslechtering betekenen begin 2019). Wij adviseren u derhalve er op toe te zien dat de financiering zodanig is ingericht dat altijd aan de kortlopende schulden kan worden voldaan.

Eigen vermogen neemt af

De kwaliteit van de vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Het huidige solvabiliteitspercentage van de GGD bedraagt 9,5% (2017: 13,5%). De afname van het solvabiliteitspercentage is een gevolg van het feit dat het balanstotaal in 2018 is toegenomen met € 3,1 miljoen, terwijl het eigen vermogen is afgenomen met € 755.000. De toename van het balanstotaal is voornamelijk veroorzaakt door investeringen in het bedrijfsspan, automatisering, medische apparatuur en ambulances, alsmede de eerdergenoemde stijging in ambulancedebiteuren.

Het eigen vermogen, inclusief het nog te bestemmen resultaat, bedraagt per jaareinde 2018 volgens de jaarrekening € 2,8 miljoen (2017: € 3,6 miljoen).

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de financiële positie 2018

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De algemene reserve van de GGD bedraagt € 218.000. Dit betekent dat de organisatie hierdoor over een beperkte hoeveelheid middelen beschikt om eventuele tegenvallers te kunnen opvangen. In de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat de algemene reserve van de GGD 6% van de totale exploitatielasten dient te bedragen, hetgeen betekent dat de algemene reserve circa € 2,9 miljoen zou moeten bedragen (overheadkosten inbegrepen). Het bestuur heeft in het verleden besloten dit niet vol te storten.

De deelnemende gemeenten staan garant staan voor eventuele tekorten. Wij adviseren om de algemene reserve tot het normatieve niveau aan te vullen om volatilititeit in de bijdragen van de gemeenten te voorkomen. In onderstaande tabel is het verloop van het eigen vermogen weergegeven.

Verloop reserves en bestemmingsreserves (bedragen * € 1.000)	GGD	RAV	Veilig Thuis	Totaal
Algemene reserve				
Stand 1 januari 2018	125	3.182	0	3.307
Toewijzing resultaat 2017	93	(226)	35	(98)
Stand 31 december 2018	218	2.956	35	3.209
Bestemmingsreserves				
Stand per 1 januari 2018	351			351
Onttrekking	(197)			(197)
Stand per 31 december 2018	154			154

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de gehanteerde grondslagen

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Naar onze mening zijn de door het bestuur gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Kwaliteit jaarverslag

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgesteld en met de jaarrekening verenigbaar is en het jaarverslag in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent de GGD Zuid Limburg en haar omgeving geen materiële onjuistheden bevat.

Significante schattingsposten

In de balans is een voorziening voor groot onderhoud van € 233.000 opgenomen met betrekking tot de gebouwen voor de GGD en RAV. De hoogte van deze voorziening is gebaseerd op een onderhoudsplan. Wij merken op dat in dit plan voor relatief geringe bedragen jaarlijks terugkomende kosten zijn opgenomen voor onderhoudscontracten, beheer en herstelonderhoud. Dergelijke kosten mogen niet worden meegenomen bij de bepaling van de hoogte van de voorziening. Gezien de beperkte omvang van voorgenoemde kosten kunnen wij ons voor nu met de voorziening verenigen. Echter, wij willen u erop attenderen dat indien de begrote kosten voor klein onderhoud afwijken van de werkelijke kosten, de onderhoudsvoorziening mogelijk materieel onjuist kan zijn. Dit kan bijvoorbeeld ontstaan als er meerdere jaren voor klein onderhoud is voorzien, maar er geen klein onderhoud wordt uitgevoerd. Hier zijn tot nu toe geen aanwijzingen voor.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Wet Normering Topinkomens (WNT)		SiSa
Over 2018 voldaan aan de WNT; toelichting op de WNT in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen		Geen bevindingen geconstateerd ten aanzien van de SiSa-bijlage
Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd. Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden. In het kader van de jaarrekening 2018 heeft u een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens heeft u vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie heeft u opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.		Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2018. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden: € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is; 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is; € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken vóór 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage. In bijlage 3 bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Invoering vennootschapsbelastingplicht	Naleving Europese aanbestedingsregels
In de jaarrekening 2018 is een last met betrekking tot vennootschapsbelasting opgenomen van € 33.000. Met ingang van 1 januari 2016 is de Wet Modernisering vennootschapsbelastingplicht (hierna: Vpb-plicht) overheidsondernemingen van kracht. Als gevolg van deze nieuwe wetgeving is voor (in)directe overheidsbedrijven – waaronder de GGD vanaf dit jaar mogelijk sprake van Vpb-plicht. Voor de GGD zal van Vpb-plicht sprake zijn indien en voor zover er een onderneming wordt gedreven. In overleg met EY Tax heeft een analyse plaatsgevonden van de activiteiten van de GGD. Op basis hiervan zijn de directie en EY Tax van mening dat de GGD vennootschapsbelasting-plichtig is ten aanzien van forensische geneeskunde. De belastingdienst heeft hier nog geen standpunt over ingenomen. De VPB-last die in de jaarrekening van 2018 is opgenomen bedraagt € 33.000.	Wij stelden vast dat de Europese aanbestedingsregels juist zijn toegepast met uitzondering van twee formele fouten die door ons niet worden meegewogen voor ons oordeel over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening. In het kader van de controle op de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties stelden wij vast dat aan het Europese aanbestedingsbeleid is voldaan met uitzondering van twee formele fouten. Dit betrof aankopen van medicijnen bij twee leveranciers. In 2018 zijn aan twee leveranciers van medicijnen opdrachten verstrekt van respectievelijk € 265.000 en € 82.000 inclusief btw. Deze leveringen vallen onder de categorie CPV: 85149000-5 Pharmacy services, waarbij de grens met betrekking tot de Europese aanbesteding voor deze opdrachten € 750.000 bedraagt. Het totaal aan opdrachten aan de betreffende leveranciers over de periode 2015 tot en met 2018 blijft beneden de Europese aanbestedingsgrens. Dit betekent dat Europese aanbesteding niet noodzakelijk is. Volgens de Europese aanbestedingsregels dienen de gunningen van deze opdrachten via TenderNed te worden medegegeeld. Deze mededeling heeft niet plaatsgevonden. Deze tekortkoming kwalificeert als een formele rechtmatigheidsfout die wij niet hoeven te betrekken bij ons oordeel over de rechtmatigheid van de jaarrekening. Vorenstaande is overeenkomstig de opmerking die wij hierover ook in 2017 hebben gemaakt.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

1JGZ	Data warehouse
1JGZ	In de materiële vaste activa is een bedrag van € 139.000 opgenomen voor de data warehouse
In 2018 is het samenwerkingstraject 1 JGZ van start gegaan met als doel om in de toekomst te komen tot één organisatie voor JGZ in Zuid Limburg. Hiertoe werkt de GGD Zuid Limburg samen met Envida, MeanderGroep en Zuyderland. Momenteel zijn alle betrokken partijen, inclusief de deelnemende gemeenten in de gemeenschappelijke regeling, in overleg over hoe om te gaan met reeds gemaakte kosten door de GGD in 2018, alsmede de kosten die in de toekomst zullen worden gemaakt.	Ter bevordering van de data-aanlevering in het algemeen, voor zowel interne als externe doeleinden, heeft de GGD in 2018 geïnvesteerd in een data warehouse. Dit project wordt naar verwachting in 2019 afgerond. Eind 2018 is reeds € 139.000 als materiële vaste active in ontwikkeling opgenomen. Hierover wordt derhalve nog niet afgeschreven.

Kwaliteit beheersorganisatie

Kwaliteit beheersorganisatie

Overwegingen met betrekking tot fraude en het risico op management override

Fraude en de naleving van wet- en regelgeving

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust zowel bij het bestuur als bij de directie van de GGD Zuid Limburg. Het is van belang dat de directie, onder toezicht van het bestuur, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

In onze controle hebben wij aandacht besteed aan de volgende frauderisico's:

Gesignaleerde frauderisico's	Op frauderisico's gerichte beheersingsmaatregelen	Gegevensgerichte werkzaamheden en bijbehorende bevindingen
Juistheid en volledigheid van de overlopende passiva en overige schulden.	De overlopende passiva en overige schulden worden intern door meerdere personen beoordeeld en gedocumenteerd met (externe) documentatie.	Wij hebben de overlopende passiva en overige schulden gecontroleerd met externe documenten. Wij hebben geen bijzonderheden geconstateerd.

Naleving wet- en regelgeving en overige

Wij informeren het bestuur over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving of statuten, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin het algemeen bestuur in staat is haar taken te vervullen.

Kwaliteit beheersorganisatie

Overwegingen met betrekking tot corruptie- en omkopingsrisico's

Corruptie-en omkopingsrisico's

De GGD Zuid Limburg maakt onderdeel uit van de overheidssector waar corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat er veel transacties met een relatief grote omvang zijn, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen. Corruptie is een wereldwijd probleem waar het ook uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw organisatie te voorkomen. Wij constateren dat u niet expliciet een risicoanalyse en een anti-corruptiebeleid heeft opgesteld. Wij hebben een overweging gemaakt van de risicogebieden waarop corruptie aan de orde zou kunnen zijn. Wij hebben de interne beheersingsmaatregelen beoordeeld die corruptie kunnen bemoeilijken/voorkomen. Tevens hebben wij gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd ten aanzien van onder andere inkoop en aanbesteding.

Naar aanleiding van bovengenoemde werkzaamheden hebben wij geen bevindingen geconstateerd.

Kwaliteit beheersorganisatie

Bevindingen interne beheersing

Algemeen

Voor onze bevindingen met betrekking tot de kwaliteit van de beheersorganisatie verwijzen wij naar onze managementletter 2018.

Kwaliteit beheersorganisatie

Automatisering

Automatisering

Artikel 2:393 lid 4 Burgerlijk Wetboek vereist dat de accountant in het kader van de controle van de jaarrekening verslag uitbrengt omtrent zijn bevindingen met betrekking tot de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen.

De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Kwaliteit beheersorganisatie

Automatisering

Algemene Verordening Gegevensbescherming

Wij willen u attenderen op de vanaf mei 2018 van toepassing zijnde Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: AVG). Volgens de AVG wordt u aangemerkt als verantwoordelijke voor het verwerken van persoonsgegevens. Daarnaast bent u sinds 1 januari 2016 verplicht inbreuken op de beveiliging te melden indien die leiden tot onder andere diefstal, verlies of misbruik van de persoonsgegevens. Een vaak nog onbekend voorbeeld hierbij betreft het datalek dat organisaties moeten melden indien ze getroffen zijn door een ransomware aanval, waarbij persoonsgegevens zijn versleuteld. Daarnaast heeft de Autoriteit Persoonsgegevens aangegeven dat op korte termijn de eerste boetes zullen worden uitgedeeld aan organisaties die gegevens onvoldoende hebben beschermd.

Vanuit de AVG en de Meldplicht datalekken worden aan uw organisatie onder meer de volgende eisen gesteld:

- ▶ Er dient een helder, transparant en toegankelijk beleid te zijn vastgesteld ten aanzien van de verwerking van klantgegevens en de rechten van betrokkenen.
- ▶ Technische en organisatorische maatregelen dienen te zijn genomen om ervoor te zorgen dat bij de verwerking van gegevens de Verordening wordt nageleefd, wat beter bekend staat als "Privacy by design en by default".
- ▶ U dient te beschikken over een gegevensbeschermingsbeleid waarin staat beschreven hoe wordt omgegaan met de verwerking van (persoons)gegevens, vanaf het moment van instroom tot en met de vernietiging van deze gegevens.
- ▶ U dient de noodzaak voor uw organisatie te bepalen ten aanzien van het uitvoeren van een Privacy Impact Assessment (PIA) voor het verwerken van persoonsgegevens.
- ▶ Bepaal hoe u met de risico's om wilt gaan (vermijden, mitigeren, overdragen of accepteren) en stel vast welke maatregelen per keuze nodig zijn. Zijn bijvoorbeeld met alle externe partijen, bewerkersovereenkomsten afgesloten.

De GGD heeft nu ruim een jaar een AVG-specialist in dienst die op verschillende vlakken beoordeelt of de GGD aan de AVG voldoet, en indien nodig, follow-up geeft aan eventuele bijzonderheden. Volgens management zijn er tot nu toe geen majeure tekortkomingen gebleken.

Rechtmatigheidsbeheer

Rechtmatigheidsbeheer

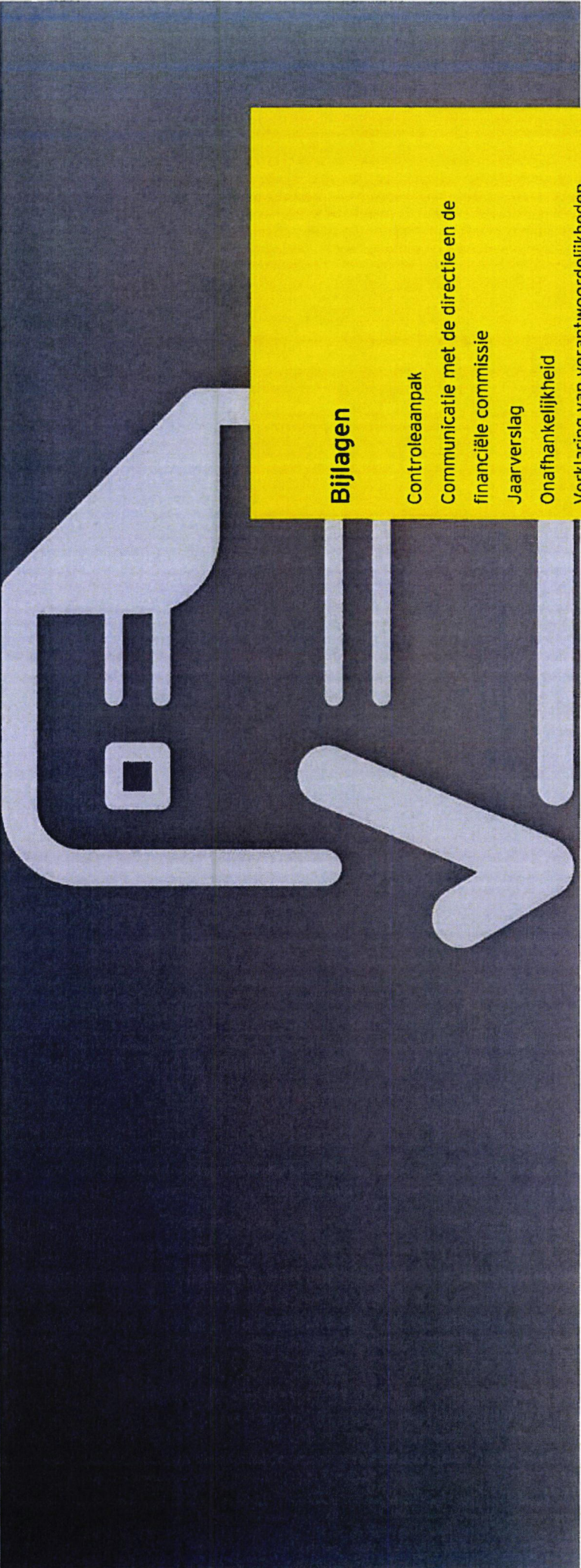
Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door het bestuur geautoriseerde begroting. In 2018 waren de lasten circa € 1,7 miljoen hoger dan in de gewijzigde begroting is opgenomen. Hier staat tegenover dat de baten € 1,1 miljoen hoger waren dan begroot. In de toelichting op de staat van baten en lasten is door de directie een analyse van de overschrijdingen opgenomen. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen het bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten. De directie stelt het bestuur voor genoemde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2018. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings)rechtmatigheid.

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag.

A stylized graphic on a dark blue background. On the left, a white outline of a house with a chimney and a small square window. To the right of the house, a white outline of a person with their arms raised in a 'V' shape.

Bijlagen

Controleaanpak

Communicatie met de directie en de
financiële commissie

Jaarverslag

Onafhankelijkheid

Verklaring van verantwoordelijkheden

Controleverschillen

SiSa-bijlage

Bijlage – Controleaanpak

Controleaanpak en -uitvoering

Controleaanpak en - uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden van verschillende disciplines. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit van onze controle.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van ontwikkelingen in wet- en regelgeving en onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2018 onderkend:

- ▶ financiële positie en kwaliteit resultaat;
- ▶ schattingen en toelichtingen in de jaarrekening;
- ▶ investeringen in materiële vaste activa;
- ▶ WNT;
- ▶ vennootschapsbelasting;
- ▶ aanbestedingen;
- ▶ verbonden partijen.

Bijlage - Controleaanpak

Verbonden partijen en significante uitdagingen/moeilijkheden tijdens de controle

Verbonden partijen

De GGD Zuid Limburg heeft 49,9% van de aandelen van Ease Travel Clinic & Health Support B.V. te Maastricht in bezit. Deze deelneming kan worden aangemerkt als een verbonden partij en is gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs van € 189.469. Volgens de jaarrekening 2017 van de vennootschap bedroeg het eigen vermogen op 31 december 2017 € 565.000. Het resultaat over 2017 is € 194.000 negatief. Gegevens over 2018 zijn nog niet bekend.

Tevens kunnen de directie en de bestuursleden van de GGD Zuid Limburg als verbonden partij worden beschouwd.

Wij hebben aangaande bovengenoemde verbonden partijen op basis van onze werkzaamheden over 2018 geen bijzonderheden geconstateerd ten aanzien van onderlinge transacties (die eventueel op niet-zakelijke basis zouden zijn uitgevoerd).

Bijlage – Controleaanpak

Rechtmatigheid

Onze aanpak ten aanzien van rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2018 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en het controleprotocol 2018 van de GGD Zuid Limburg. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- ▶ het rechtmatigheidsbeheer;
- ▶ de naleving van het voorwaardencriterium;
- ▶ de begrotingsrechtmatigheid;
- ▶ de kredieten;
- ▶ mutaties in de reserves;
- ▶ het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium;
- ▶ de niet-financiële beheershandelingen.

Begrotingscriterium

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van het bestuur is gerespecteerd. Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de Kadernota Rechtmatigheid.

Het bestuur autoriseert de begroting (en begrotingswijzigingen) en geeft daarmee toestemming voor de uitvoering van het beleid en de daarvoor benodigde middelen. Het is de verantwoordelijkheid van de directie om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan het algemeen bestuur.

Door een goede inrichting van de planning-en-controlcyclus zorgt de directie ervoor dat de begroting en budgetten worden bewaakt en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan het algemeen bestuur, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen.

Indien desondanks budgetten worden overschreden en niet meer gedurende het jaar kunnen worden voorgelegd aan het bestuur, is strikt genomen sprake van een onrechtmatigheid. Deze overschrijdingen hoeven echter niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Voor een juiste oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het bestuur geformuleerde beleid c.q. deze wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten of kostenoverschrijdingen bij openeindereregelingen. Deze overschrijdingen dienen te worden weergegeven in de jaarrekening en kunnen door het vaststellen van de jaarrekening alsnog door het bestuur worden geautoriseerd.

Bijlage – Controleaanpak

Goedkeurings- en rapporteringstoleranties

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het Bado stelt het bestuur de goedkeuringstolerantie vast, die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren. De goedkeuringstolerantie is vastgesteld door het bestuur. Op 17 december 2018 is het normenkader bijgesteld, ten aanzien van toleranties zijn geen wijzigingen aangebracht.

Op grond van de jaarrekening 2018 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 462.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 1.386.000 (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door het bestuur gelijk gesteld aan de goedkeuringstolerantie.

Goedkeurings-tolerantie	Goed-keurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1 < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3 < 10\%$	$> 10\%$	-

Bijlage - Communicatie met de directie en de financiële commissie

- Gedurende de controlecyclus hebben wij de volgende vergaderingen bijgewoond:
- ▲ 24 januari 2018 bespreking managementletter 2017 met de directie;
 - ▲ 14 maart 2018 bespreking managementletter 2017 met de financiële commissie;
 - ▲ 20 november 2018 voorbereidingsgesprek jaarrekeningcontrole 2018;
 - ▲ 28 januari 2019 bespreking managementletter 2018 met de directie;
 - ▲ 20 maart 2019 bespreking managementletter 2018 met financiële commissie.

Inleiding

In het kader van onze controle van de jaarrekening is het onze taak om na te gaan of het jaarverslag voldoet aan de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en of het verenigbaar is met de jaarrekening, en ook om na te gaan of het jaarverslag, in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent GGD Zuid Limburg en haar omgeving, geen materiële onjuistheden bevat.

Vereisten jaarverslag

Uw jaarverslag bestaat uit het bestuursverslag (Bestuur en vaststelling en de Financiële paragrafen), de jaarrekening 2018, de overige gegevens (inclusief de paragraaf inzake begrotingsrechtmatigheid) en de bijlagen. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten bepaalt nadere voorschriften voor het jaarverslag.

In overeenstemming met de omvang en complexiteit van de GGD Zuid Limburg bevat het jaarverslag een evenwichtige en uitvoerige analyse van de financiële situatie op de verslagdatum, ontwikkelingen tijdens het boekjaar en inkomsten, alsmede een beschrijving van de risico's en onzekerheden. Wij hebben tevens vastgesteld dat alle wijzigingen in het BBV op juiste wijze zijn meegenomen bij het opstellen van het jaarverslag, waaronder het vanaf 2018 opnemen van het overzicht met taakvelden in bijlage 5 van het jaarverslag.

Bijlage - Onafhankelijkheid

Onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assurance-opdrachten onder Nederlands recht de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van toepassing. Een aantal belangrijke punten uit de ViO, die wij hieronder hebben opgenomen betreffen:

- ▶ langdurige betrokkenheid;
- ▶ samenloop van dienstverlening;
- ▶ geschenken en giften;

Een strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's vanaf 1 januari 2014 en kantoorroulatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016. Daarnaast kent de Europese verordening vanaf controlejaar 2016 striktere onafhankelijkheidseisen, maar ook nadere bevestigingen over onafhankelijkheid ter communicatie aan interne toezichthouders.

Op 17 juni 2016 is een gewijzigde ViO van kracht geworden vanwege de implementatie van Verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de raad van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

Impact ViO op relatie GGD Zuid Limburg en EY

Langdurige betrokkenheid

De GGD Zuid Limburg is geen OOB waardoor een verplichte kantoorroulatie niet van toepassing is. EY is volledig onafhankelijk van de GGD Zuid Limburg. EY voldoet volledig aan de ViO.

Om alle schijn van afhankelijkheid te vermijden, kunnen de externe accountant en (senior) managers in het team maximaal zeven achtereenvolgende jaren in het team actief zijn. Daarna zullen zij intern roteren. Onze betrokkenheid in jaren laat het volgende beeld zien:

- ▶ drs. N.A.J. Silverentand RA (externe accountant) betrokken sinds 2012
- ▶ drs. R. Koeken RA betrokken sinds 2018

Dit betekent dat voldaan wordt aan alle voorwaarden.

Wij brengen u tijdig op de hoogte van belangrijke teamwisselingen. Intern beschikken wij over overdrachtsprocedures, zodat u geen hinder ondervindt van een teamwisseling. In het komende jaar zal de externe accountant worden opgevolgd.

Samenloop van dienstverlening

Ten aanzien van OOB's is de combinatie van wettelijke controles en overige dienstverlening volledig verboden, met uitzondering van met name genoemde overige assurancediensten. Voor niet-OOB's, zoals de GGD Zuid Limburg, is bepaald dat samenloop is geoorloofd als de non-assurancedienst niet van materiële invloed is op het assuranceobject. Als er wel materiële invloed is geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assurancedienst niet:

- subjectief of niet-routinematig is of;
- een verwerkingswijze in het assuranceobject ten gevolge heeft waarvan het assuranceteam twijfelt of deze verwerkingswijze passend is of;
- leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Geschenken en giften

Zoals met u is overeengekomen, informeren wij u hierbij over de door ons ontvangen respectievelijk verstrekte geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven € 100. Wij hebben geen geschenken of persoonlijke uitnodigingen verstrekt die een hogere waarde hebben dan € 100. Tevens heeft niemand van EY dergelijke geschenken ontvangen.

Bijlage – Verklaring van verantwoordelijkheden

Verantwoordelijkheid

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2018 van de GGD Zuid Limburg gecontroleerd. Het is de verantwoordelijkheid van het bestuur de jaarrekening op te maken in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het door het bestuur vastgestelde controleprotocol. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Fraude en naleving wet- en regelgeving

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude en het naleven van wet- en regelgeving (hierna onregelmatigheden) berust zowel bij het bestuur als de directie. Het is van belang dat de directie, onder toezicht van het bestuur, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude en onregelmatigheden, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude en onregelmatigheden kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude en onregelmatigheden te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten of fraude bevat. Door de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt, zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden.

Bijlage – Verklaring van verantwoordelijkheden

Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 en 250 vereiste werkzaamheden, zoals brainstorming, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude en het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het management, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar het hoofdstuk Kwaliteit beheersorganisatie, onderdeel Overwegingen met betrekking tot fraude en het risico op management override van dit verslag.

Letter of representation

We hebben de directie gevraagd om een letter of representation te verstrekken. Wij hebben een door de directie getekende letter of representation voor zowel de jaarrekening 2018 van de GGD Zuid Limburg als de GHOR Zuid Limburg ontvangen.

Bijlage - Controleverschillen

Het hieronder opgenomen overzicht met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan de directie en is als bijlage bij de bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met de directie besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door de directie moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van de directie om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. De geconstateerde fouten ad € 101.200 zijn lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van € 462.000.

De kwalitatieve factoren die hierbij in overweging zijn genomen, zijn:

- ▶ het effect op het resultaat voor en na bestemming;
- ▶ het effect op de balansposten, inclusief het eigen vermogen;
- ▶ het effect op significante toelichtingen, individuele items, sub totaal of totaal in de jaarrekening.

Wij lichten de ongecorrigeerde verschillen nader toe.

Ongecorrigeerde verschillen		
Post/omschrijving van de toelichting	Bedrag in €	Referentie in dit verslag
Reclassificatie debiteuren - crediteuren		
Onder de crediteuren zijn positieve bedragen opgenomen (op crediteurniveau). Hierdoor zijn de crediteuren, alsook de debiteuren, te laag weergegeven.	28.300 (geen resultaatimpact)	Kernpunten
Onjuiste personeelslasten - geëxtrapoleerd		
Op basis van onze detailwerkzaamheden aangaande de personeelslasten, hebben wij geconstateerd dat er kosten voor een cursusdag ten onrechte in 2018 zijn verantwoord, omdat deze cursusdag in 2019 heeft plaatsgevonden. De betreffende factuur bedroeg € 1.900. Omdat wij deze fout, als gevolg van het gebruik van steekproeven, dienen te extrapoleren, hebben wij € 73.000 opgenomen als ongecorrigeerd controleverschil (personeelskosten te hoog weergegeven in 2018).	72.900 (kosten te hoog weergegeven)	Kernpunten

Bijlage - SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2018 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2017 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2018	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
L1	Jong Leren Eten	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H3	Seksualiteitscoördinatie- en hulpverlening en aanvullende curatieve SOA-bestrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.